

**Міністерство охорони здоров'я України
Товариство токсикологів України
Управління охорони здоров'я Чернівецької обласної
держадміністрації
Буковинська державна медична академія
НДІ медико-екологічних проблем МОЗ України
Інститут екогігієни і токсикології
ім. Л.І. Медведя МОЗ України
Асоціація анестезіологів Чернівецької області**

**Проблеми діагностики, профілактики та
лікування екзогенних та ендогенних
інтоксикацій:**

**Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної конференції.
м.Чернівці, 16-18 жовтня 2004 р.**

**м.Чернівці
2004 р.**

КЛІНІЧНІ ПРОЯВИ НІТРАТНОЇ ІНТОКСИКАЦІЇ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ

Ю.Б. Яценко, Л.О. Безруков, І.А. Сопотик

Буковинська державна медична академія, ОДКЛ №1, м. Чернівці

За останні роки спостерігається негативний вплив на стан здоров'я людини екологічних порушень довкілля. Поряд з такими антропогенними факторами середовища як радіонукліди, важкі метали, нафтопродукти, все частіше стали проявлятися наслідки несприятливого впливу на стан здоров'я забруднення навколишнього середовища добривами. Це, в першу чергу, стосується нітратів, які добре розчинні у воді, а в організмі швидко розповсюджуються в складі тканинних рідин.

Проведений ретроспективний аналіз даних про надходження дітей до відділення реанімації та інтенсивної терапії ОДКЛ №1 м. Чернівці показав, що впродовж 1998-2001 рр. до відділення було госпіталізовано 27 дітей грудного віку з тяжкою формою отруєння нітратами. В анамнезі дітей було характерним те, що всі діти на момент поступлення були переведені на штучне вигодовування, а також мали місце дані про використання колодязної води для розведення молочних сумішей для їх вигодовування. Зазначалася сезонність розвитку отруєнь: осінньо-весняний період під час злив, а також зимовий період під час відлиг.

Тяжкість стану дітей при поступленні була обумовлена тяжкою гіпоксемією, крайнім ступенем напруження компенсаторних можливостей серцево-судинної та дихальної систем організму. Середня тривалість перебування у відділенні дітей становила $1,5 \pm 0,4$ ліжко-дня. Померла одна дитина через 6 годин після поступлення внаслідок пізнього дисоціативного шоку та розвитку поліорганної недостатності. Крім того, мали місце повторні поступлення дітей у відділення, а в родині однієї дитини вже був летальний випадок отруєння новонародженого з клінічною картиною водно-нітратної метгемоглобінемії.

В усіх випадках отруєння співробітниками НДІ медико-екологічних проблем було проведено дослідження проб води з колодязів, яку використовували для приготування сумішей при годуванні дітей. Дослідження показало перевищення в 2-3 рази гранично допустимих концентрацій азотистих сполук нітратних та нітритних іонів.

Всім дітям при поступленні до відділення, враховуючи гостре кардіореспіраторне напруження, проводилися в терміновому порядку УЗД серця та рентгенографія органів грудної клітки, результати яких виключали патологію з боку серця та легень. Характерними ознаками нітратного отруєння були отримання при катетеризаціях центральних вен крові з "шоколадним" відтінком та проведення експрес-діагностичної проби з 5%-вим розчином вітаміну С, після нашарування якого на кров остання набувала нормального забарвлення.

Отже, діагностика нітратного отруєння з метгемоглобінемією у дітей базувалася на клінічних даних (гострий дифузний ціаноз), анамнезу (гострий початок захворювання, пов'язаний із введенням дитині молочних сумішей розведених колодязною водою), наявності крові шоколадного кольору при пункції вени, та при відсутності органної патології.

Після проведення відповідних санітарно-гігієнічних заходів система забруднених колодязів була приведена до гігієнічних норм і подальше використання з них води не викликало порушень здоров'я. Крім того, проведення громадської роботи серед населення з питань профілактики водного нітратного отруєння у дітей із залученням телбачення та преси, а також обговорення лікарської тактики на лікарських конференціях і товариствах, дозволило значно знизити кількість випадків надходження дітей з гострим нітратним отруєнням до лікарні, а в останні роки випадки госпіталізації отруєнь в ОДКЛ м. Чернівці не спостерігались.